

NAŠE HLASY

DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices" Publishing Co., 1250 Queen St. W., Toronto, L.E. 6-2135. Printed by Litera Printing Co., Toronto. — Subscription: Canada \$ 4.00, all other Countries: \$ 5.00

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TYDENÍK

Saturday, August 8th, 1964.

OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT.

No. 29 (376) Vol. X.

Dr. V. RON:

ROZPAČITÁ ODPOVĚĚ

Pod nadpisem Pokus o odpověď uveřejnil A. J. Liehm v týdeníku Svazu československých spisovatelů Literární Noviny ze dne 23. května t.r. svoje vysvětlení k otázkám kladeným mladou generací v Československu: "Co jste tenkrát dělali, jaci jste byli vždyť jste už nebyli děti, ale dospělí lidé, museli jste vědět co, proč a jak". Odpověď p. Liehma jako mluvčího komunistických intelektuálů je jejich krutou a snad nechtěnou obžalobou. Intelektuálů, kteří měli být "solí země" a duchovními vůdci národa, jsou nám představeni jako třetí kláscí se ve větru vanoucím ze sekretariátu komunistické strany.

Pan Liehm promítá své úvahy na případ pamfletu, satirické to básničky na Nezvalovu básnickou sbírku Velký orloj. Vedení strany podniklo ostrý útok na tuto akci a obvinilo intelektuály v padesátých letech jako trockisty a imperialistické agenty, na což následovalo zatýkáni, procesy, vyloučení ze strany, vysoké stranické tresty, propouštění, zákazy publikační činnosti atd. Pod tíhou tohoto náporu ohnula se páteř komunistických intelektuálů a poněvadž prý si nedovedli představit, jak by mohli žít a pracovat v rozporu s tím, ve jménu čeho žili a pracovali, museli se podřítit hnutí, které prý nemohlo chybovat, a museli definitivně skoncovat s "intelektuálnínou".

Pro nás, kteří žijeme tisíce kilometrů od rodné země, kteří však přesto cítíme k ní duchovní pouta ukutá předcházejícími generacemi a boji o její svobodu, zní toto priznání mluvčího komunistických intelektuálů nepochopitelně. Nedovedeme si prostě představit, že by se intelektuálové dali reglementovat politickým režimem. Jediným vysvětlením nám může být, že se tak stalo ze strachu před stranou a před důsledky shora zmíněnými. Nejnovější administrativní opatření a zásahy proti českým a slovenským spisovatelům svědčí o tom, že tento strach je stále silným elementem, který drží dnešní režim u moci, i když snad ztrácí na své intenzitě. Rozdíl proti letům dřívějším není zřejmě povahy kvalitativní nýbrž pouze kvantitativní.

V další části svého článku se p. Liehm snaží srést argumenty pro nadřazenost socialistického hnutí nad všemi ostatními hodnotami. Zde se dostává na pole, které svědčí o deformitě komunistického intelektuála, který přejímá nekriticky socialistické these a oddává se metafyzické víře v socialismus, třebaže prohlašuje tuto věru za racionální.

Pan Liehm připustí snad, že také my známe něco z Marxe, Bucharina, Leninova NEP a Materialismu a empiriokriticismu, a že také my jsme měli a máme možnost sledovat uskutečňování socialistických principů. Mimo to máme možnost, kterou on nemá, sledovat z bezprostřední blízkosti kapitalistický systém, zatím co on je odkázán pouze na protikapitalistickou propagandní literaturu. Jeho poznámky o kapitalismu zní frázevitě a pro nás směšně. Kapitalismus je prý společnost, která podřizuje člověka výrobě a plodí onen nekonečný pocit odcizení a prázdnoty. Domnívá se, že ani komunistický intelektuál neměl by předkládat čtenářům v Československu takové nesmysly, když si čtenáři mohou ověřit, že jsou sami honěni na brigády, nemohou si volně vybrat povolání a místo zaměstnání, nemohou svobodně ani myslet ani se projevit bez nebezpečí administrativních opatření, nemohou volně vycestovat a když chtějí na návštěvu na tento kontinent, musí jim příbuzný předem zaplatit cestu. Omluvou pro p. Liehma může být, že zná kapitalismus jenom z marxistických brožurek a neví nic o pravém stavu zdejšího společenského zřízení. Nezná naprosto nic o kořenech americké demokracie, které jsou odlišné od kořenů evropské demokracie, nemá potuchy o síle a poslání odborových organizací na tomto kontinentě a nezná příčiny, proč se zdejší dělník dívá s despektem na socialismus.

Nejsem ani "kapitalistou" ani socialistou a proto si mohu uchovat kritický smysl pro hierarchii hodnot, které jsou pochopitelně každému prostému členu lidské společnosti. Na nejvyšším stupni této hierarchie je svoboda člověka, která končí jediné tam, kde začíná svoboda jeho bližního. Tvrdit, že socialismus je jedinou cestou pro moderní svět, současný humanismus, pro plné osvobození a rozvoj člověka, je nejen pouhou fráží nýbrž úplnou bláznovinou. Kdyby se pan Liehm seznámil alespoň zblízka s dějinami národohospodářské politiky a národohospodářských soustav, zjistil by, že ani merkantilisté, ani fyziokraté a po nich ani kapitalisté nespasili svět a že ho nespasí ani komunisté nebo socialisté. Tito se oddávají jakémusi mesiášskému komplexu a k uskutečňování socialismu volí cesty a metody, které jsou v přímém rozporu s ohlašováním cílem. Místo osvobození a rozvoj člověka zotročují jej duševně a fyzicky, omezují jeho myšlení a tvůrčí činnost dovolující jen to, co strana dnes uzná za přípustné bez ohledu na to, že zitra strana řekne opak. Je opravdu nepochopitelné, že ti, kteří se prohlašují za intelektuály, věří tak otrocky v dogma absolutní neomylnosti strany, která věčnými zločiny anuluje bez záruky, že nespáchá zitra jiné. Není tedy divu, že mladá mysl.c. generace není ještě tak zabezděná a že klade starší generaci otázky, které jsou této jistě velmi nepřijemné.

Strana a její první sekretář rádi by asi zastavili v komunistické straně dialektický proces, který je v souladu se základní poučkou dialektického materialismu. Nehodí se jim jistě reakce s neočekávané strany. Vždyť převýchova člověka po 16ti letech nepřináší žádné ovoce ba naopak nepřijemné otázky. Z této skutečnosti mohli by se komunistický intelektuál poučit o maršnosti snah o převýchovu člověka. Pokud člověk bude člověkem, bude chtít svobodně myslet, jednat, projevovat svou iniciativu a nedá se ovlivňovat nekriticky nějakými chimérami.

Struktura lidské společnosti se nesporně mění, jako se měnila během celých dějin lidstva a to bez zásluhy Marxe, Lenina nebo p. Novotného. Převratný pokrok v technologiích, komunikačních prostředcích a v oblasti kulturní přináší změny, které staví na hlavu různé socialistické poučky. Při tom kapitalistický systém prochází rovněž pronikavým vývojem, v němž je kladen důraz na svobodu člověka a jeho sociální potřeby.

Únorovou revoluci, kterou čsl. komunisté nabýli absolutní politickou moc a zabrali všechny výrobní prostředky a distribuci statků spotřebních, dostali bez námahy a nákladu výjimečnou příležitost

Nejvýznamnější události demokratických Čechů a Slováků v zahraničí bude letos nesporně II. Sjezd Společnosti pro vědy a umění, který se bude konat na Kolumbijské universitě v New Yorku 11.—13.

Přípravy k sjezdu jsou v plném proudu. Je přihlášeno 98 referátů, rozdělených do 12 oddělení a sympozií; dr. Rechcigl posílá v těchto dnech do tiskárny obstrakta přednášek. Dr. Dvořáková se stará o výstavu výtvarného umění a už se jí sešly dva tucty obrazů — od Kupky, Sokola a Sutnara až po méně známé umělce — a další obrazy jsou ohlášeny. Dr. Zdenka Munzerová, organizující v rámci sjezdu výstavu knih a periodik, už rovněž shromáždila větší počet exponátů. Na večer poezie, o který pečují Pavel Javor, se přihlásila řada českých a slovenských literátů. Pro slavnostní večeri, kterou má vedle všech ostatních technických věcí na starosti dr. Lexa, je zajištěno Kohonovo kvarteto. Český tisk zásobuje sjezdovými zprávami dr. Walzel a slovenský tisk inž. dr. Andic. Americký tisk obstará před a během sjezdu dr. Lexa spolu s dr. Šturmem.

Na sjezd jsou pozváni představitelé federálních úřadů, státu New York a města N. Y. Guvernérů jednotlivých států byli požádáni, aby vyhlásili sjezdové dny za "Dny svobodné čs. kultury". Informace o SVU a II. sjezdu budou uveřejněny v "Congressional Record", a to dvakrát: na základě řeči jednoho demokrata a jednoho republikána. Zájem o sjezd je veliký mezi krajanů i na amerických vysokých školách. Mnoho dotazů přichází od krajanů i z univerzit v Kanadě. Také americký State Department, Free Europe Committee a kulturní společnost v USA projevují stálý zájem.

Předsednictvo jmenovalo Miloslava Rechcigla ml. programovým tajemníkem sjezdu. Pro síme všechny funkcionáře, aby mu posílali jména, věci a umělce, a to čs. i jiného původu, kteří přicházejí v úvahu pro sjezdové přednášky. Adresa dr. Rechcigla: 1703 Mark Lane, Rockville, Maryland.

Tajemníkem II. sjezdu pro technické záležitosti byl jmenován Hanuš Lexa, 109-06 95th Avenue, Richmond Hill 19, N.Y. Jemu je možno psát ve věcech ubytování, koncertu a slavnostní večere, jež budou v rámci II. sjezdu pořádány, a pod.

Všecka sdělení určená předsednictvu či výboru a dotazy všeobecného rázu adresujte laskavě gen. tajemníkovi, 107 Regent Street, Saratoga Springs, N. Y. 12866. Telefon: (Area Code 518) 584-7944.

Rudolf Šturm, v.r.
gen. tajemník

VÝSTAVA KNIH

A PERIODIK NA SJEZDU SVU

Společnost pro vědy a umění SVU (Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America,

tost uskutečnit své cíle. Výsledek je 16ti letech: rozvrácené zemědělství neschopné zásobit obyvatelstvo, nedostatečný pokrok v průmyslové výrobě, která mohla být dnes jedna z nejlepších v Evropě, desítky popravených a pak rehabilitovaných komunistů a nekomunistů (tito ovšem rehabilitováni dosud nebyli), apatie převážné části obyvatelstva, oddaného pouhé životní vegetaci atd.

Tvrdí se, že každá revoluce je odůvodněná jejím úspěchem. Únorová revoluce měla tento úspěch pouze v oblasti mocenské. V oblasti mravní, sociální, hospodářské a kulturní blíž se neodvratně k bankrotu. Byla to revoluce nejen zbytečná nýbrž přímo zločinná, k níž napomohla zrada intelektuálů, kteří nerozpoznali neuskutečnitelnost a zrádnost komunistické myšlenky.

Inc.) uspořádá ve dnech 11. až 13. září t.r. svůj druhý vědecký sjezd na Kolumbijské universitě v New Yorku.

Součástí sjezdu bude výstava knih, časopisů a hudebnin, které vyšly mimo území Československa od konce 2. světové války až po dnešní dobu, a to v jakémkoli jazyce, pokud autorem je osoba českého nebo slovenského původu. Upozorňujeme, že není podmínkou, aby autor byl členem SVU.

Výstava knih, časopisů a hudebnin, jež bude umístěna ve zvláštním sále Kolumbijské university, bude zahájena v pátek, 11. září ve 12.30 odpoledne projevem předsedy SVU, profesora dr. René Wellka a projevem dr. Zdenky Munzerové, která byla pověřena organizací a spřádáním této výstavy.

Společnost pro vědy a umění žádá autory, aby své knihy, po případě hudebniny zaslali co nej dříve, nejlépe do poloviny měsíce srpna, aby mohly být zařazeny do seznamu exponátů výstavy. SVU žádá také krajské nakladatele, aby zaslali na výstavu knihy českých a slovenských autorů, které vydali od konce 2. světové války, aby mohly být souhrnně zařazeny do výstavy. Redakce krajských a exilových periodik se žádají o zaslání běžného čísla časopisu, případně o zaslání dalšího ukažkového čísla vydaného při nějaké mimořádné příležitosti, nikoli celých ročníků. Autoři hudebnin se žádají především o zaslání původních manuskriptů nebo jejich fotokopii s případným udáním, kde a kdy jejich skladby byly provedeny. Do výstavy se přijímají rovněž gramofonové desky, pokud odpovídají výše uvedeným podmínkám.

Všechny exponáty určené pro výstavu knih, periodik a hudebnin zašlete obratem na adresu: Dr. Zdenka Munzer, 208 E 28th Street, New York City, N. Y., 10016.

Společnost pro vědy a umění děkuje již předem všem autorům za zaslání exponátů a žádá, aby při zaslání bylo uvedeno, zda autor žádá vrácení exponátu či zda jej věnuje archivu SVU.

Tisková služba SVU.

DROBNÉ ZPRÁVY

Z ČESKOSLOVENSKA

22. června byl v Praze ve Valdštejnském paláci zahájen I. mezinárodní televizní festival, kterého se účastní 34 televizních organizací z 25 zemí, včetně zastupců amerických televizních společností, BBC a belgické a finské televize. Porota bude posuzovat 60 snímků ve dvou kategoriích: zábavných pořadů a vážných uměleckých filmů. Československo je zastoupeno snímky "Pájčova talentů" a "Antigona". — FEC

Nízký stav vody na Labi zastavil 22. června osobní přepravu v úseku Ústí — Děčín — Hřensko. Očekává se další pokles až na stav 135 cm. Horké léto a malé srážky začínají ohrožovat čs. úrodu. — FEC

KSC "STUDUJE"

JUGOSLAVSKÝ SYSTÉM

Antonín Novotný má letos v září navštívit Jugoslávii. Je to první návštěva tohoto druhu, neboť žádný z jeho předchůdců nikdy oficiálně Jugoslávii nenavštívil. Jugoslávský prezident Tito byl v Československu jen jednou, v roce 1946 před komunistickým pučem.

Novotného návštěva byla ohlášena vedoucím čs. ideologem KSC Vladimírem Kouckým, který přijel do Bělehradu v čele delegace Národní fronty. Koucký prohlásil, že v průběhu své desetidenní návštěvy bude delegace studovat jugoslávské zkušenosti a "přijme všechno, co nás spojuje a co lze použít při dalším rozvoji naší země a pro další sblížení mezi lidem Československa a socialistické Jugoslávie." Poznamenával, že tato návštěva připravuje půdu pro zářijová jednání Tita s Novotným.

V den Kouckého příjezdu, 24. června, odjela z Bělehradu čs. státní plánovací komise, která studovala jugoslávský systém plánování a metody zvýšení produktivity práce.

Tyto návštěvy by mohly mít prospěšné výsledky a Československo by mohlo těžit z jugoslávských zkušeností. To se týká zejména jugoslávského systému tržních vztahů, dělnických rad a jugoslávské nezávislé zahraniční politiky, která udržuje dobré vztahy se Spojenými státy.

I když nelze vyloučit, že Novotný se odhodlal jet do Jugoslávie pod nátlakem Moskvy, je velmi dobře možné, že Novotný byl k této cestě donucen svými kritiky v Československu.

TŘEŠNĚ NEJSOU,

ALE HNIJÍ NA STROMECH

Co to bylo slibů o zlepšení výkupu a distribučního systému, když loni shnilo ovoce na stromech a zelenina se kazila na poli — a přitom nebylo ani ovoce, ani čerstvé zeleniny ve městech. Po učeném rozboru příčin se přišlo na to, že "bude potřeba daleko radikálnější sáhnutí k přímému styku mezi výrobcí a spotřebiteli". (Práce 23. srpna 1963). Nikdo se však nepoučil z nedostatků, neboť chyba je v systému, a to nejen výkupu a distribuce, ale celého společenského zřízení. A tak s naprostou pravidelností přišla i letos kalamita, která se projevíla hned u prvního ovoce, o němž přichází zpráva z Okresního národního výboru ve Znojme:

"Máme na stromech asi deset vagonů třešní, které přezrávají. Nemohli jsme je česat proto, že pro ně nebyl zajištěný odbit... (ale) mám na stole telegram z Havlíčkova Brodu, v němž se říká, že tam vůbec nejsou třešně k dostání."

Stejně není vůbec třešní ve Zďaru, ale ze Znojma do Zďaru a do Havlíčkova Brodu je asi 100 km. "Ovšem je třeba, aby někdo operativně rozhodl, aby automobil vyjel" — dodává Rudě právo z 26. června — ale jak, když to není uloženo v plánu?

VYDÍRÁNÍ NA RYCHLÍKOVÝCH

PŘÍPLATCÍCH

Údaje o rychlíkové dopravě na některých tratích nenahánějí strach z rychlostí, ale podněcují ubohého pasažéra ke zlosti. Jak by ne, když podle Kulturní tvorby č. 23 průměrná rychlost dosahuje na řadě tratí něco přes 40 km:

"Na trati Praha-Liberec rychlík 197-42,37 km za hodinu (dosud měl 43,49 km) a rychlík 193 dokonce pádí rychlostí 41,1 km za hodinu, trať Praha-Turnov projede osobní vlak 1131 za 130 min. Nejrychlejší rychlík potřebuje 128 min., nejméně 142 min. Kdo vysvětlí, proč za jízdu těmito vlaky je nutno platit příplatek 16 Kčs? I 16 Kčs je nějaká hodnota podložena prací, neboť u nás dostáváme peníze jen za práci." — FEC

STÁLE SE HLEDÁJÍ

DÁRCI KRVE

UŽIJTE KRÁSNÉ PŘÍRODY VE SLOVENSKÉM STŘEDISKU "ŠTEFANIKTOWNU" JEĎTE PO SILNICI Č. 27 KE KING VAUGHAN ROAD.

Václav Láška:

PRESIDENT DE GAULLE A POLITIKA "TŘETÍ MOCNOSTI"

II

V předešlé části naší úvahy bylo vysvětleno, proč se De Gaulle částečně isoloval od západních spojenců za války a začal svou vlastní politiku třetí mocnosti, která by se stala rozhodčím mezi anglosaským a sovětským táborem a případně měla vliv za bránit nové Jaltě, totiž aby se tyto dva kolosové dohodli o řízení světa, čili jak velvyslanec H. Alphanď řekl tlumoče De Gaullovův názor: "Světový mír nesmí záviset na dohodě mezi Washingtonem a Moskvou" nebo jak sám De Gaulle se soukromě vyjádřil: "Nikdy nestrpím takovou dohodu."

Podle francouzských pramenů hodlá jít za tímto cílem, kromě jiných prostředků, bude-li znovu zvolen pro období 1966-1970 a zdrav, což aspoň pro znovuzvolení lze předpokládati, cestami v příštích letech téměř po celém světě, při čemž spoléhá na síly morální, které přesahují materiální, a že vlivy psychologické mohou být silnější váha fyzická, na případné námětky, že Francie není sama tak mocná jako byla a úplně nezávislá v dnešním světě.

Podle zatím narysovaného programu navštíví ještě v tomto roce Jižní Ameriku, případně i Střední kromě Mexika, které již letos absolvoval s francouzskými stávkami v Karibském moři, a v r. 1965 by rád uskutečnil cestu do středoafrických francouzsky mluvících států z bývalých kolonií, počítaje v to i Guineu a Mali, zlepšili-li se styky s těmito dvěma republikami zatím ještě chladně pro jejich do nedávna sovětofilské tendence. Potom by navštívil ostrovy Madagaskar a Reunion a na zpáteční cestě i francouzské Somalsko, při čemž by mohl uskutit tento okruh v jedné, případně dvou etapách během čtyř až pěti týdnů s dvoudenní zastávkou v jejich hlavních městech.

V r. 1966 byla by na řadě severní Afrika, ovšem v předpokladu že situace v Alžírsku bude zatím stabilizována, a že by tam byl přijat jako původce jeho samostatnosti, právě tak jako v Maroku a Tunisu, kde všude by mohl promluvit přátelsky a francouzsky k islamským masám vzhledem k jejich bývalému poměru k Francii. V témže roce 1966 hodlal by cestovat do střední a jiho-východní Asie se zastávkami v Pakistánu, Afganistánu, Indii přes Burmu a Siam do bývalých kolonií Laosu, Kambodže, a překvapivě i do severního Viet-Kongu komunistického právě tak jako do jižního Viet-Namu, o nichž všech předpokládá, že budou neutralizovány, o což se tak silně dnes zastává. A snad by skončil i návštěvou Pekingů.

A co nás hlavně zajímá projektuje na rok 1967 cestu za železnou oponu přes Polsko se zastávkami v Krakově, Varšavě a Lodži — o ČSSR a Praze zatím náš pramen nemluví, dá se to však předpokládati — dále do Moskvy, kde by opakoval v jádře slova své poslední odpovědi Chruščevovi na jeho novoroční mírovou notu: "Domníváme se, že základní princip mírového uspořádání sporu mezi státy musí být doplněn druhým, jehož nutnost a oprávnění Francie se své strany již dávno uznala, totiž sebeurčení národů po celém světě."

Mimochodem řečeno poděkovali mu za tuto odpověď Shromáždění Porobených Evropských Národů podobně jako kancléři Erhardovi, který za Německo dal odpověď v témže smyslu.

Tuto cestu skončil by pak prezident De Gaulle návratem přes Rumunsko.

Celý tento obsáhlý program cestovní bude ovšem záviset od vnitřní prosperity Francie, k jejíž uskutečnění má prezident rovněž své obsáhlé plány jako stavbu nových silnic, škol, nemocnic, uskutečnění sociálního pojištění atd., od překonání opo-vice, který mezi jiným se staví pro-

ti projektovaným velkým nákladům na pomoc nevyvinutým národům, které mají dosáhnouti až skoro 3% národního důchodu, zatím so S. Státy ji dnes snižují až na 0,7%, a ovšem i od případných očekávaných zásahů z venku proti jeho atomickému zbrojení a přenosu jeho pokusu do Pacifiku, kam je hodlá přemístit z dosavadních základů v Sa-laře. Těmto zásahům hodlá při svých cestách rovněž zabránit přesvědčováním o správnosti svého hlediska, při čemž však Francie nehodlá se účastnit závode- ní v kosmonautice resp. dosažení měsíce.

Tolik zatím o plánech De Gaullových z francouzských pramenů. Skoda, že v uvedeném programu cest je návštěva satelitních zemí a Ruska teprve až v r. 1967 a že tedy budeme musit tak dlouho čekat na výsledek jeho přesvědčování morální silou o sebeurčení porobených komunismem národů v Moskvě. I když můžeme věřit, že se mu podaří při jeho jisté velké osobnosti a prestiži docílit mnoho pro své plány touto silou v dnešním materialistickém světě, máme pochybnosti, že by něco docílil v ohledu sebeurčení národů v Kremlu resp. v satelitních zemích, poněvadž na komunisty neplatí žádná morální, nýbrž jen materiální síla, a povolí-li sami něco bez nátlaku, tedy jen to, o čemž jsou přesvědčeni, že to je k jejich prospěchu. Ale přes to všechno přejeme mu úplný úspěch, a oceňujeme jeho snahu pomoci.

NEYORSKÁ VÝSTAVA

PRVNÍ PROCHÁZKA VÝSTAVIŠTĚM

Pršelo, foukalo, vlhká zima jako v listopadu se vtírala až pod kůži, a výstava alespoň z deseti procent ještě nedostavěná. Domo-rodky z Havaje v zahajovacím průvodu tančily tanec Hula jej tančily v kabátech; kimono ja-panských gejš byla většinou do-le olemována blávitým postřikem, a ani štekot polárních psů z Aljašky nezněl příliš radostně.

Výstava je však i při dešti hez-ká a zajímavá. Malebná, dobře rozložená a uspořádaná. Velmi

příjemné ovzduší; ani moc brán-kavé jako v cirkusu, ani moc pov-znešené jako v galerii, ani moc komerční jako na veletrhu, ani moc sterilní jako v nemocnici; výstavu přý navštíví 70 milionů lidí a vystavovatelé museli tedy svými exponáty mluvit na průměr-ného člověka — ale nepropadli při tom omylu, že průměrný člo-věk je primitiv.

Pavilony a exponáty je mož-no navštěvovat namátkově a ne-bo podle nějakého systému. My jsem se rozhodl věnovat se první den pavilonům velkých průmy-slových podniků jako General Motors, General Electric, Du Pont či International Business Machines, které se soustřeďují na technologický pokrok a vymože-nosti a v jejich pavilonech jsou kromě pasivních exponátů i před-stavení. Zjistili jsme, že neje-den z těchto podniků imituje — ale celkem velmi úspěšně a působivě — techniku československé La-terny Magiky, jak byla předve-dena na světové výstavě v Bruse-lu v roce 1958 — totiž polykra-nové promítání filmů na několik plátén a s tím synchronizované vystupování živých osob na jevi-šti. Další předváděcí technikou, která se často používá, je stabil-ní jeviště a pohyblivé hlediště. V pavilonu General Electric se po-sadíte do křesel jako v divadle, ale místo, aby se otočilo jeviště, otevrou se boční stěny, popoje-dě hlediště a na první vystoupení se začne dívat druhá skupina náv-štěvníků v dalším hledišti. V pa-vilonu International Business Ma-chines se celé hlediště vysune asi dvacet metrů do výšky dovnitř duté budovy vejcovitého tvaru, na jejíž vnitřní stěny se pak pro-mítají filmy za spouštěčkování konferenciéra. V pavilonu General Motors je hledištěm široký pás křesel, který projíždí asi ki-lometr dlouhým tunelem. V pa-vilonu Fordovy společnosti vás posadí do auta, které jede auto-maticky podél řady exponátů. Ze všech zmíněných pavilonů odchá-zíte poučen o tom, do jaké míry dokáže moderní věda prohloubit a zpříjemnit život, a s dojmem, že jste nahlédli do budoucnosti — alespoň technologické budouc-nosti.

VŠE PRO ZVÝŠENÍ VÝROBY MLÉKA

Průměrná dojivost krav Československu je druhou nejhorší v Evropě. "Za vámi je už jenom Albánie," — vytýkal hlavní sovětský zootechnik M. Moskalenko (Zemědělské noviny 29. srpna 1963). Není divu, neboť není čím krmit. Proto dojivost rok od roku klesá, jak doznal ve své kandidátní listině ministr zemědělství inž. Jiří Bru-rian. (Zemědělské noviny 9. srpna 1964). Proto je na trhu mléko egalizované o poloviční tučnosti (1,7%), ale ani toho není dostatek. Poněvadž se zvyšovat výrobu mléka krmi-vem, zvyšuje se vodu: v zim-ních měsících zjistila Radlická mlékárna až 25% vody v mléce. (Zemědělské noviny 15. ledna 1964). Plán dodávek mléka je však tak nemilosrdný, že si ze-mědělské závody musejí k jeho splnění pomáhat vodou i v létě, jak je vidět z této zprávy praž-ského rozhlasu z 13. července:

"Jak jsme se dověděli z ústředních úřadů, doplňují země-dělské závody od začátku roku na zlepšování mléka vodním ná-levem téměř půl milionu korun. Tak tahle voda přišla draho. Ale následovat tento způsob zvy-šování výroby mléka se nedoporučuje. Vždyť přišlo by to mohlo být daleko víc. Tuhle částku totiž strhly zemědělským závodům jenom mlékárny. A každá zemědělská výrobní sprá-va má kromě toho svůj zvláštní ceník — sazby za zředěný litr."

Proč dvojitá loket? Vždyť ze-mědělské závody nedělají nic jiného než následují příklad ro-zinu, který řadí mléko pro zikazníka na polovinu. — FEC

Američan Gillis, který se roz-hodl obnovit tradici amerických pionýrů a vypravil se svou rodinou v krytém voze, toženém ko-mi na tříletou cestu po USA a po světě, přibyl do Českoslove-ska. Gillisovi byli velmi přátel-sky přivítáni čs. obyvatelem a reportérem pražského rozhlasu.

FRANTIŠEK TUREK:

MĚSTO DOBRÉ NADĚJE

Město Hopewell ve státě Vir-ginia má telefonní seznam spo-lečně s okresem Prince Jiřího, Prince George County. Je to jed-na z nejstarších oblastí Ameriky. Zde zakládali své domovy britští kolonisté ještě před tím, než pře-viezla do Ameriky loď Mayflo-wer náklad slavných "Poutní-ků." Je to místo, kde se před sto roky začala a skončila americká občanská válka Jihu proti Se-veru. A telefonní seznam tohoto okresu včetně města Hopewell má dnes desítky a desítky če-ských a slovenských jmen. Mi-mochodem: jméno města Ho-pewell by se dalo asi do češtiny přeložit jako "Dobrá naděje".

V telefonním seznamu najde návštěvník dvanáct Kvasničků, tři Černé, dvacet Bláhů, devět Jánošíků, tři Laštovíčky, čtyři Skaláky, 2 Skolské, pět Merhou-tů, mezi nimi po jednom Výro-stků, Ružičků, Dvořáků, Benešů, Záruků, Cibulů, přes dvacet Mar-ků, pár Glášů, dva Blažkové, tři Němečkové, ale ještě taky Tu-ma, Suda, Volkové, Vlci, Sýko-rové, Zahrádkové, Žáci, Veselí, Vodové, Vodáři, Kvetko — ale nebudeme opisovat mrtvá jména z telefonního seznamu a vrátíme se k lidem.

RODINA MISTROVA

Historie této československé kolonie se začíná v roce 1881 jménem Františka Mistra. Rodi-na Mistrova až do toho roku ži-la ve státě Minnesota, jehož podnebí ji nevyhovovalo. Nej-starší syn onemocněl a lékař do-poručil přestěhovat se do mírně-jšího podnebí, Virginie, zdeptaná občanskou válkou, která pozna-menala zkázou půdu, příbytky i lidi, hledala nové osadníky. Plan-táže prodávaly vyčerpanou půdu

dva-tři dolary za akr. František Mistr dlouho nerozmyslel a kou-pil jednu farmu. S ním přijely z Minnesoty ještě rodiny Dvořá-kova a Halvova. Tak vznikla první osada. Když krátce po ně-kolika letech úřady rozhodly zří-dit v této nové bezejmenné osadě poštovní úřad, konal se křest obce. Americký úředník dlouho nemohl na žádné případné jmé-no vzpomenout a osadníci rov-něž ne. Ale jak se rozhlížel po stavěních obce se záplavou kve-toucích fuksií a begonií za okny, dostal nápad. Pojmenoval pošto-vní úřad a tím i obec nezvyklým názvem Begonia.

"Asi v tutéž dobu přijel obhlé-dnout situaci v této části Virginie farář Jelinek z Pennsylvánie. Byl spokojen a do několika měsíců se vrátil, ale už ne sám, nýbrž se skupinou Slováků, dělníků z pennsylvánských dolů a oceláren. Chtěl je usadit na farmách, pro-tože se obával pozdějšího zá-niku pennsylvánského průmyslu a nechtěl mít v Pennsylvánii na bedrech slovenskou obec neza-městnaných. Slováci jako jedno-tlivci mnoho dělat neměli, ale co měli, dali dohromady a za-kládali zemědělská družstva. Spo-lečně půdu nakupovali, rozdělili ji mezi sebe a obhospodařovali prostředky, zase společně nakou-penými. Ovšem vzájemně půjč-o-vání dobrotu dlouho nedělalo a jakmile mohli, Slováci se z druž-stva vykupovali a začali hospo-dařit každý pro sebe.

JOSEF MACHÁT

Opravdovým průkopníkem, kte-rý přivedl do okresu prince Jiří-ho na sta českých a slovenských rodin, byl Josef Machát z Ne-brasky. Machátův statek v Ne-

brasse měřil 120 akrů, měl tedy půdy dost, ale nebyl spokojen s poměrně krátkou vegetační do-bou, s krátkým letem, a hledal pro svou netrpělivou energii ze-mi s delší vegetační periodou. Ve Virginii ji našel a za prodanou farmu v Nebrasse koupil 150 akrů v okrese Prince Jiřího. S desítkami rodin, které přišly s ním a po něm z Dakoty, Minne-soty, Pennsylvánie, Nebrasky, založil osadu, která zase neměla jméno, dokud se nepřistěhoval ze státu New York farmář Ferdi-nand Suda, který zakoupil 160 akrů půdy a spolu s Machátem obec pojmenoval na Nové Čechy, New Bohemia — a toto jméno najdete na dálnici číslo 10 na tabulce vedle silnice dosud, něja-kých pár metrů před kostelem Svátého srdce, kde farář Lawrence Procházka vám česky vysvětlí historii, kterou jsme vám právě pověděli.

TVRDÉ ZAČÁTKY

Ještě bychom mohli pokračo-vat v historii příchodu a v se-znamu českých a slovenských jmen. Historie jejich začátků, práce a úspěchů je však zajíma-vější a uznávanější. Jak jsme řekli, noví osadníci přišli do ob-lasti, kde válka vybila generaci mladých mužů, poničila půdu, zpusťovala kdejaké stavení od chalup černochů přes plantážní-cké výstavbné domy až po chrá-my, které sloužily za muniční skladiště nebo noclehárny, be-i za stáje. Viržinskí plantážníci byli na dně. Nebyl dobytek, ne-byla úroda a kde se na některé plantáže zachovali kůň či mula, majitel se pokládal za šťastlivce. Nebyly pracovní síly, černosi z plantáží utekli. V lidech však zůstala nenávist k Severu a ke všemu, co ze Severu přišlo, a ža-lostná touha po starém plantáž-nickém způsobu života.

Do této všeobecné nálady ne-

navštívi proti Severu přišli ze Se-veru čeští a slovenští zemědělci. Nikdo si jich nevšiml, nikdo se s nimi společensky nestýkal a když se tázali o radu, jak hospo-dařit na polích, dostávali pokyny právě opačné než měli. Viržinskí jim nepřáli, chtěli je vystrnadit a hospodářsky zničit. Češi a Slo-váci však v půdě věřili a byli přesvědčeni, že vyčerpanost pře-konají tím, co uměli z domova, hlubokou orbou a střídáním pěst-o-vaných plodin.

Společensky se uzavřeli sami v sebe a drželi se pohromadě. Oslavovali posvícení — a jejich koláče mají doposud znamenitou pověst — a dodržovali všechny katolické svátky. Ovšem způsob, jakým obdělávali půdu, popou-ze starousedlíky k hněvu. Nemohli snést pohled na celé rodiny, matky, manželky a děti, pracující po boku mužů na polích. Bílá žena s motykou na plantáž-nickém jihu, to byla nesnesitelná revoluce pro americké plantážní-ky, jejichž manželky ještě před pár desítkami let pokládaly za práci výběr klobouků, dovezených právě z Paříže. Pracující bílé ženy byly důvod, že se nové přichozim neposkytoval úvěr, zavíra-ly se jim dveře škol a všemožně se jim ztěžoval život.

ÚSPESNÍ FARMÁŘI

Hospodářská nutnost však nu-tila starousedlíky, aby si všima-li výsledků práce českých a slo-venských zemědělců. Hluboká or-ba a správné střídání polních kultur se jasně a zřejmě osvědčo-valo v soutěži s jejich starým plantážnickým způsobem hospo-daření. Češi a Slováci pomalu si začínali žít dobře. Ale setrví-vali ve střídmosti. Zakládali chámy, sdružovali se v zájmové spolky pěstitelů, ale na posvícen-ská shromáždění přicházeli v ná-

rodních krojích a ne ve franco-zských kloboučcích. Vidouce ji-lich výsledky, američtí plantážní-ci pokradmu a jako by se sty-děli, začali přejímat nový způsob hospodaření a původně český a slovenský úspěch zemědělství se rozšířil na celou oblast.

Ještě dlouho po přelomu století tvořila starší generace českých a slovenských přistěhovalců obec pro sebe a se svým jazykem. Scházela se v kostele Svátého srdce v Nové Bohemii, v chrámu Bohemia, který se teď jmenuje kongregační a který je vůbec pr-ním československým chrámem na americkém Jihu, ve sloven-ském luteránském chrámu na sil-nici 646 poblíž Fort Lee a na silnici 154 je presbyteriánský kostel.

V některých kostelích se zpi-valo podle zpěvníků, tištěných zároveň česky nebo slovensky a anglicky a rovněž tak se i zpi-valo, polovina věřících česky, po-lovina anglicky. Kázání bylo zprvu jen české či slovenské, později deset minut tak či onak a deset minut anglicky.

V prvních letech dvacátého sto-letí se však už začali slovenští a čeští zemědělci prosazovat v kraji taky hospodářskou iniciatí-vou. Syn zakladatele přistěhoval-ckého hnutí, Frank Mistr mladší, založil společnost pro pěstování-náku, zužitkování a prodej bur-ských ořechů, kraján Cibula byl mezi zakladateli banky, jeden z potomků Nemetovy rodiny dal popud k založení elektrifikač-ního družstva a ke Kooperativnímu farmářskému úřadu. Synové pů-vodních českých a slovenských rodin válčili pod americkou vlá-kou za první světové války a v roce 1940 jako první z kraje šel na vojnu Frank Sodomka, jiný slovenský potomek přistěhoval-cké rodiny.

Peter Drienka:

PRIEKOPNÍČKA HISTORIA SLOVÁKOV V SLÁVII NA FLORIDE

Koncom minulého a ešte aj začiatkom tohto storočia šlo Amerikou od ucha k uchu heslo: "Go West young man — Na západ sa, na západ, mladý človeče." Bola to doba veľkého sťahovania do neznámych, nepreskúmaných, ale mnoho sľubujúcich a lákavých končín, na západné územia, až k pobrežiam Tichého oceánu. Ti, čo sa ho zúčastnili, napísali najdramatickejšiu a najhrdinskejšiu kapitolu americkej histórie.

Osadzovali púste a divoké krajiny iba s pevnou vierou v Boha a vo svoje vlastné sily. Stavali svoje prvé obytné chatrče a začali obrábať polia často iba s týmnajprimitívnejším náradím a zručnosťou s nepredvídanými prírodnými prekážkami a ťažkosťami, ak se vtedy na západ dostali aj mnohé české rodiny najmä do Nebraska.

AKO ZACHRÁNIŤ DETI?

No podobnú priekopnícku cestu sa vydali začiatkom tohto storočia, presne roku 1911, aj niekoľko slovenských rodín z Clevelandu. Našich rodákov, pri clevelandskom evanjelickom cirkevnom sbore zapíjala jedna myšlienka: Ako zachrániť svoje deti pred zhubným vplyvom veľkomesta? Po niekoľkých poradách došli k názoru, že majú jediné východisko: odísť z veľmesta na vidiek — von do prírody. Roľníčiť tak, ako kedysi roľníci oni alebo ich otcovia na Slovensku.

"Vyveďme svoje deti na farmy, kde budú mať menej pokúšenia od žiadostí sveta a veľmesta!"

Na druhú, už obrobenú pôdu nebolo dost peňazí. Počuli až tu na severe o teplej slnečnej Floride, kde sa vtedy predávala nekultivovaná pôda za pomerne nízke ceny. Vedeli i to, že v topľom floridskom podnebí by mohli mať do roka nielen jednu, ale niekoľko úrod. Dopotuli sa, že by sa tam dala pestovať najmä zelenina a citrusové ovocie. Lež nehodno spoliehať iba na reči, treba sa presvedčiť. Vyslali preto poslov, aby tito vyskúšali, kde na Floride by bolo možno zakúpiť pôdu najvhodnejšie a najlacnejšie. Zkúšali dlho, lebo Florida je veľká a v tých časoch boli tam celé lány polí, na ktoré predtým ešte noha bieleho človeka ani nevkrčila.

OVIEDO

Po dlhšom skúmaní sa rozhodli zakúpiť pozemky v strednej Floride, neďaleko mesta Orlando, pri mestečku Oviedo. K tomu účelu založili spoločnosť, ktorá parcelovala a predávala pôdu záujemcom. Medzi prvými boli tieto rodiny: Duda, Jakubčín, Mikler, Galla, Lakáš, Benko, Jochman, Šerba, Stanko, Dinda, Tomko a iné. Prvi si tu zakúpili pôdu v decembri 1911. Prícestovali sem aj s rodinami a drobnými deťmi z Clevelandu, teda vyše 1,500 kilometrov.

Na mieste, kam prišli bola iba pila a prevážna väčšina zakúpených polí zaplavená barinami a porastená lesmi. Stáli tu temer s holými rukami a len s malými finančnými prostriedkami pred mečiarimi a burinou, z ktorej sa ozýval iba žabí škrek. Bohatá úroda bola iba v nádejach a vo vidinách, ktoré si malovali pred očiť odvážni, čo verili, že s pomocou Božou, pevnou vôľou a odhodlaním prekonajú všetky ťažkosti.

Prvá starosť bola, kam skryť hlavu. Niektorí z nich sa rozhodli tesarstvu. Blízka pila poskytovala lacnejší stavebný materiál a tak v krátkom čase vyrástli pod rukami pilných slovenských priekopníkov prvé skromné príbytky. Pravda, to stále ešte nebol ani prvý krok ku životu. Polia, na ktorých sa mala rodiť zelenina a pomaranče, bolo treba vyčistiť. Nezapoštávalo nič iné, ako pusť sa do kľčovania a odvodňovania. Úmorná práca sa občanom blízkeho Ovieda videla márnou.

BOL TO RÁJ, ALE...

Len čo si naši prisťahovalci vyčistili kúsok pôdy, už do nej zasadili kapustu, zemiaky a rôznu zeleninu. Všetko, čo zasadili vyrástlo nad očakávanie. V živote nevideli tak krásnej zeleniny. Niet preto divu, že jeden z priekopníkov písal svojmu priateľovi do Clevelandu:

"Ponáhľaj sa za nami. Je tu raj. Vy tam v zime máte sneh a nám tu rastie celer, uhorky, kapusta, zemiaky a všetky druhy zeleniny."

Jeden z priekopníkov, ktorý bol vtedy iba malým chlapcom, k tomu dodáva:

"Čno, bol to ráj, ale naši otcovia veru museli vyhľadávať v ňom svoj chlieb v potu v tvári."

"A bolo toho potu veru dosť!" Ako sme povedali, naši slovenskí priekopníci z Clevelandu mali starosť o mravnú integráciu svojich detí. Ale, keď sa v Clevelande rozhodovali pre Floridu, sotva pomysleli na ťažkosti, spojené s dochádzkou detí zo vzdialenej vonkova do školy. Najbližšia škola k miestu, ktoré si vybrali pre osídlenie, bola v mestečku Oviedo. Teda, asi štyri kilometre. Drobné školské deti nemôžu chodiť peši denne osem kilometrov a verejná autobusová doprava školských detí — aká je teraz po celej Amerike samozrejmosť — vtedy ešte nebola známa.

A tak si naši priekopníci obstarali voz, pokrytý celťovou plachtou — podobný vozom, v ktorých kedysi v minulom storočí putovali tisíce Američanov z východu na západ — zapriahli doň jedného konika a tak dopravovali svoje deti do školy. Ale, čo že vravíme? Deti sa dopravovali samé! Respektive konička poháňala a o ostatné sa za cestou starala najstaršia z nich — vtedy Anna Dudová, dnes pani Anna Jakubčinová. Bolo tých detí spoločne trinásť a patrili týmto rodinám: Dudovcom, Hruškovcom, Dindovcom, Čemanovcom a Miklerovcom.

Ale všetko toto patrí dávnej minulosti — histórii osadzovania pustých končín Ameriky. História ťažkej priekopníckej práce. Pred päťdesiatimi rokmi neobrozená, zaplavená a zarastená pôda — dnes krásne mestečko Slávia, s nádhernými domami, záhradami a gazdovstvami. To všetko vybudovali pilné slovenské ruky. Dnes už neklujú, ale usilovne obrábajú pomocou najmodernejších strojov svoje úrodné polia. Deti nemusia chodiť do školy až do susedného Ovieda, ale do vlastnej cirkevnej školy uprostred mestečka. A aj pri tom naši slovenskí rodáci mysleli na ďalekú budúcnosť: vystavili školu poriadne veľkú; tak rozsiahlu, že sa do nej pomestia nielen ich vlastné deti, lež aj deti zo širokého okolia, ktoré sem dovážajú autobusy. A na mieste, kde stál starý a núdzový kostolík, — vypína sa teraz veľký a moderný evanjelický chrám. V ňom sa odávajú každú nedeľu a každý sviatok okrem anglických aj slovenské bohoslužby.

Rodina Dudovcov

Všetci naši osadníci v Slávii všestranne prosperujú. No, i na americké pomery závažných úspechov dosiahla rodina Dudovcov. Obrábajú približne tridsať tisíc hektárov pôdy a lanského roku vypestovali asi 600 tisíc metrických centov celeru a asi pol milióna metrických centov inej zeleniny a ovocia. Okrem toho

KRÁTKÉ ZPRÁVY

ČS. LÉKAROM PRÝ VRÁTI ORDINACE

Ze soukromého pramene dochází zpráva, že dohledně době má dojít k důležitým reformám čs. zdravotnictví. Proslýchá se, že zejména starším a zasloužilým lékařům mají být vráceny soukromé ordinace, které byly zrušeny od 1. ledna 1959. V prvé řadě se to prý má stát v lázeňských místech, kde se v posledních letech značně zvýšil počet hostů ze Západu. V Mariánských Lázních jsou nyní vyhrazeny tři nejmmodernější hotely pro západní návštěvníky. V minulosti se často stávalo, že těmto hostům se někdy nedostalo v rámci dosavadního čs. zdravotnického systému ani nejnútnejší péče, což vyvolávalo četné stížnosti. Toto opatření jim má umožnit, aby si mohli sami zvolit lékaře a nebyli odkázáni na milost a nemilost různých "ústavů národního zdraví".

TRAGICKÝ POKUS O ÚTEK

3. března se pokusili tři armádní vojáci a jedna žena v obrněném voze proniknout přes drátěné překážky na čs. hranicích do západního Německa. Podle této informace ze soukromého pramene zůstal vůz, vyzbrojený malým dělem, stát před drátěnou překážkou a mezi posádkou a členy pohraniční stráže došlo k přestřelce. Při střelbě byla žena zabita, jeden voják těžce zraněn a zbývá ještě i dva se vzdali. Vojáci prý pocházeli z Prahy a podařilo se jim dojet až na hranice aniž vzbudili pozornost. Teprve v pohraničním pásmu se stali nápadní.

SKVORECKÉHO NOVÁ KNIHA O ŽIDOVSKÝCH OSUDECH

Význačný čs. prozaik Josef Skvorecký vydal letos knihu povídek "Sedmiramenný svícen". Po nedávno vyšlém, překrásném románu Ladislava Fůky "Pan Theodor Mundstock" je to již druhá kniha čs. autora, který sám není židovského původu a který se přesto dovedl vcítit do tragického osudu svých židovských spoluobčanů. Oba romány jsou tak důkazem, že čs. národ a jeho umělci odmítli nízké pokusy komunistického režimu oživit v době slánské rasyovou nenávisť, ropagovanou nejprve nacisty a pak Stalinem. Neboť Skvoreckého "Sedmiramenný svícen" se zabývá jen zdánlivě dobou protektorátu a okupace: ve skutečnosti v ní — jako výrazný a nejtragičtější spodní tón — slyšíme odsudek nového, druhého pronásledování Čechoslováků židovského původu v dobách čistek.

Stojí za povšimnutí, že Skvorecký předznamenává svůj povídkový cyklus citátem z knihy Kazatel: "...viděl jsem slzy křivdu trpících, ježto nemají potěšitele, ani moci k vyjití z ruky těch, kteříž je sužují..." — FEC

EVROPSKA LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.
TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

pestují na neprehladných rančích tisíce dobytka na maso a na plemena. Ichi polnohospodářské objekty sú v rozličných oblastiach, v Slávii je iba menšia farma a centrálna správa a kancelária. Svojimi farmami, majú Dudovci z centrality vlastné radiové spojenie, vlastné letisko a lietadla, ktoré im zkracujú stá-kilometrovú vzdialenosť na jednotlivé farmy.

Zakladateľ tohto obrovského podniku, Andrej Duda už nežije. Zomrel roku 1958 v poezhanom veku 84 rokov. Podnik spravujú teraz jeho traja synovia: Ján, Ondrej a Ferdinand.

Jindra Zoder:

"FEELING METHOD" NA DIVADLE

Když Department of Education v jednom Ontarijském městě ohlásil zvláštní divadelní kursy s "feeling method", sešla se v sále místní YMCA mnoho mladých nadšenců moderního extremismu. Očekávali, že se mezi nimi objeví nějaký nový Elvis Presley s nečesanou patkou, vyzývavými očima a pohyblivými boky, který se v daném okamžiku vrhne na zem a bude rvát jako pavíán. Zklamání odcházeli mladí lidé, aby zůstalo asi 40 seriosních žáků, kteří se aktivně a nadšeně zúčastnili výkladů "feeling method" a vytrvali po víc jak šest měsíců.

Co je to tedy v podstatě ona "feeling method", která v těchto anglicky mluvících zemích má často tak nejasný zvuk a z neznalosti se vykládá jako něco nepřírodního?

Rozhodně a zásadně to není žádný extrém. — ba nejčesněji nepřirozenější a nejživotnější cesta k jevištnímu předvedení skutečného života, potřebné iluze doby, děje, a osudu lidí.

Cílem herce "methody" je hluboce přesvědčit diváka a plně zaujmout jeho pozornost předváděným dějem a lidskými osudy. Aby však mohl a byl schopen přesvědčit, musí být nejprve sám v sobě přesvědčen o tom, čím chce hlediště přesvědčit. To jest, herec interpretující chudáka, musí být silně vnitřně přesvědčen, že tím chudákem je se všemi vnějšími podrobnostmi, které jsou obrazem, odrazem a výslednicí jeho vnitřního života — zformulovaného dětstvím, výchovou, prostředím, předělným životem, životními úspěchy nebo neúspěchy, zklamáními, vnitřními pocity a zážitky. Aby byl opravdově a skutečně hluboce přesvědčen, nekopíruje druhé herce, třeba i nejslavnější, protože odmítá technické manýry a návyky, které dělají herce nevýrazným a monotónním, to jest dělají ho stejného v každé hře a v každé úloze. "Není přece vždy totéž, když dva dělají totéž!"

Protože je si plně vědom, že divadlo je a má být obrazem skutečného života, chce kopírovat či napodobovat jen sám život, jak ostatně činí všichni umělci i druhých oborů. Skutečný malíř na příklad nemaluje obraz podle fotografie, pohlednice nebo obrazu druhého, ale tvoří nový obraz podle předlohy přírody a života.

Zachází proto do prostředí, kde hodlá najít onoho chudáka podle svých předběžných představ. Když ho najde, začíná ho studovat; sleduje jeho chování, jeho jednání, pohyby, výraz tváře, oblékání a tak dále, ale hlavně a zásadně hledá vnitřní příčiny, na které nastaly jednotlivé reakce. Doma při soukromém studiu se snaží zařít svou individuální rázovitost skutečného člověka a vytvářet naprosto nového jedince, třeba úplně odlišného od něho samého. Nezačíná od vnějších efektních pohybů a rimas jako technický herec, ale vychází z vnitřních pohnutek a snaží se nejprve prociťt danou situaci. Gestikulace, mimika a všechny vnější znaky jsou potom jakousi automatickou reakcí vnitřního prožívání; jsou proto přirozené, nenásilné, nepathetické a přesvědčivé.

Herec pracuje na své postavě tak dlouho, dokud není sám v sobě plně přesvědčen, že jeho vlastní kopie plně odpovídá skutečné postavě života, bez vypořádání laciným pathosem, bez přehrávání, bez karikování. Říkáme, že herec vytvořil charakter, který je základem ke studiu úlohy.

Technický herec miluje sebe v roli a proto ji přizpůsobuje sobě. Herec "methody" naopak se přizpůsobuje ji, protože miluje roli v sobě. Proto je v každé úloze jiný. Na základě daného textu hledá vnitřní příčiny, proč interpretovaná postava tak jedná a mluví. Prostě: snaží se rozumět skutečné duši postavy. Nerozumí-li větě, neškrtá ji okamžitě, ale snaží se ji rozumět a při zkouš-

kách se radí s režisérem, protože dobrý autor ví, proč tam právě onu větu napsal.

A tak se dostáváme k zásadnímu rozdílu práce herce-technika a herce "methody". Zatím co technický herec ve svém projevu používá devět desetin techniky a jenom jednu dehetinu citu, herec "methody" naopak používá jen jednu desetinu nutné techniky, aby věděl, jak se pohybovat na jevišti, aby nepřešel z projevu druhého herce, a pod., kdežto devět desetin celého uměleckého uhození, nejprve ten proces nenávisť nebo zlosti musí projít mojí duší, a teprve potom do rukou. Hledáme-li příčinu oné zlosti nebo nenávisť, najdeme ji jako reakci vnitřního prožitku zase podněceného citem.

Před vlastním představením pak, to jest během líčení, převlékání a během všech příprav před představením se náš herec postupně jaksi převtěluje svým celým citěním, pohybové, svým jednáním ze své vlastní skutečné postavy do umělecké postavy představovaného charakteru. Na jevišti přichází osoba, která zapomněla na svůj vlastní osobní skutečný svět se všemi trampotami života; přichází naprosto jiná osoba, jakoby vytěsaná ze skutečného života, nehraná, ale vytvořená studiem, prožíváním tak opravdově, že okamžitě dovede zaujmout diváka, přesvědčit, strhnout, ba uchytit, po čemž každý návštěvník bezděčně touží. I když si to neuvědomuje, přichází divák do divadla, protože chce věřit, chce být posílen, zapomenout na denní starosti, chce dostat novou naději do zítřka, chce o něčem přemýšlet. Netouží jenom po zábavě za každou cenu, protože platila a platí stále pravda, že ne jen chlebem živ je člověk.

A skutečné umělecké tvoření, kterému se tady říká "feeling method" žádá více práce, opravdovosti, odpovědnosti a profesionalismu, ale mění divadlo v divadlo dynamické, které dovede uchvatit, přesvědčit a posílit, a které divák má skutečně rád. A profesionalism, tak zvaný profesionalism, není dnes nakonec už jen otázkou, je-li herec placen za svou práci nebo ne. Daleko důležitější je, aby se nechtěl na jevišti jenom ukázat a pochlubit "přívalem" své osobnosti, ale aby chtěl upřímně předvést divákovi život a jeho skutečnost, to jest — jaký poměr má herec ke svému divadlu. A v tom je úkol dnešního herce-umělce...

VÝROČÍ

KOSTNICKÉHO KONCILU

Právě před pěti sty padesáti lety byl v Kostnici na Bodamském jezeře zahájen významný církevní sjezd, který je v historii označován jako kostnický koncil. Katolická církev nepřesla toto výročí mlčením. Dne 11. července byly zahájeny slavnosti za účasti vysokých církevních hodnostářů jako papežského nuntia v Německu arcibiskupa Corrado Baffile, vídeňského arcibiskupa kardinála Franze Koeniga, freiburského arcibiskupa Hermanna Schaeufele a řady biskupů z okolních zemí.

Pozoruhodný byl projev arcibiskupa Schaeufele, který v nedělním kázání ocenil smysl a úkoly církevního koncilu, vyslovil politování nad rozdělením církve a vzpomněl i Jana Husa odsouzeného kostnickým koncilem. Papež Pavel VI. zaslal shromáždění poselství, v němž mezi jiným se zmínil, že některé problémy, jimiž se zabýval kostnický koncil, nejsou rozřešeny ani dnes.

J. P.

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ PENEZNÍCH ÚSPOR

DOMY obitné a pronajeté

S. REDINA Real Estate

723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

100 LET MENDELOVY THEORIE DĚDIČNOSTI

Před 100 lety v únoru 1865 četli učený mnich Rehoř Mendel před členy brněnské "Společnosti pro studium přírodních věd" svůj spis "Pokusy s hydridací rostlin", v němž rozvinul před pozorně naslouchajícími vědátory svou matematicko-biologickou teorii dědičnosti. Učení pánové společnosti byli zaujati Mendelovou hypotézou a nabídli mu, že ji uveřejní v časopise společnosti. Příštího roku pak Mendelův spis vyšel a byl poslán 120ti učeným společností Evropy.

Dnes není po celém světě snad jediná kniha genetiky, v níž by Mendelovi nebyla věnována alespoň kapitola, a v níž by se nemluvalo s úctou o "skromném opstu", který rozpoznal a matematicky zpracoval složitě pochody dědičnosti. Mendelova zásluha byla o to větší, že veliký Angličan Charles Darwin se po léta zabýval podobnými pokusy, ale protože nebyl matematik, unikla mu zákonitost v poměru kříženců. Kde Darwin selhal, tam Mendel uspěl.

Po celých 100 let stála dědičnost na zákonech, které objevil Mendel. Pozdější vědci jenom prohloubili a zjemnili genetické poznatky. Z padesát let po Mendelovi našli biologové jádro buňky a v jádru chromosomy a v chromosomech geny — vlastní no sítele dědičných znaků. Před několika lety pak byla objevena "deoxyribo-nukleinová kyselina", které biochemikové zkráceně říkají DNA a jejíž strukturální permutace určují barvu listů u rostlin a barvu vlasů u člověka, vlastnosti, s nimiž se nový jedinec narodí.

Pomocí elektronových mikroskopů a moderních laserů přikročila moderní věda ke "genetické chirurgii", začala měnit komplikované složení genů u rostlin a začala sama provádět to, co příroda dělala po miliony let. Věda sama, uměle, prováděla "mutace", jež jsou podkladem Darwinovy vývojové teorie. Biologové ozářovali semena rostlin a vypěstovali nové gigantické odrůdy plodů.

SVAZ ČESKOSLOVENSKÝCH SPORTOVců V ZAHRANIČÍ

V New York Times, ze dne 25. června t. r. byl uveřejněn článek pod titulem: "Czech couple sent home by Austrians, despite U.S. visa". Z obsahu článku vyplývá, že manželé Josef a Eva Mikulíkoví z Nitry se nevrátili ze zimních Olympijských her konaných letošního roku v Innsbrucku (Rakousko), kde se účastnili jako diváci a požádali o politický asyl. V minulých týdnech byli však vydáni komunistické vládě Československa.

Svaz Československých Sportovců v zahraničí pokládá za svoji povinnost, vzhledem, že se tak stalo u příležitosti vrcholné sportovní události, požádat rakouskou vládu o přesnou informaci týkající se tohoto podivného případu.

ODBOČKA NEW YORK, se připravuje k účasti na III. sjezdu, který se bude konat ve dnech 5—7 září t. r. v Clevelandu, Ohio. Sjezdu se účastní sportovci a sokolové z celé Ameriky a Kanady. Newyorští pojedou zvláštním autobusem, který vyjede v pátek, dne 4. září asi kolem 9. hodiny, večer Celá krajanská veřejnost je zvána, aby využila této příležitosti a navštívila krajanský Cleveland. Po úspěšném zájezdu do Washingtonu i tento výlet se sportovci a Sokoly sblíží být velkou krajanskou událostí. Přesné informace budou oznámeny v nejbližších dnech. Předběžně přihlášky můžete podat v Československém knihkupectví, 1363 První Ave, v New Yorku.

JOSEF MALEČEK, čestný předseda Svazu působí letos opět jako tenisový trenér ve státě New Hampshire, kde připravuje americkou mládež k účasti v různých soutěžích.

MILOŠ VOBORIL, pokladník Svazu, vyhrál v posledních ly-

din. Podarilo se jim vypěstit tři metry vysoké zelí a dvacetikilové ředkve. A na každém tom úspěchu měl nepřímý podíl "skromný opat brněnského kláštera" Rehoř Mendel.

Ale už v roce 1908 Dr. Carl Correns narazil na rostlinu, která tvrději porušovala Mendelovy zákony. Vědci o jeho pokusech věděli, ale považovali to za "výjimku, která potvrzuje pravidlo." Před několika lety se však najednou začaly množit případy, že zejména nižší organismy se vymykají zákonům dědičnosti. Téměř celých deset let se tímto zjevem zabývala doktorka Ruth Sagerová z Columbijské university.

Po pět minulých let prováděla pokusy se zeleným mikrobem s oranžovými očima, jehož vědecké jméno je "Chlamydomonas" a kterému ona familiárně říká "Clammy." Clammy je podivuhodný tvor; někdy se chová jako zvířátko, které pluje ve vodě pomocí dvou vlasových očí, a jinde se chová jako rostlina, která vyrábí fotosyntezou cukr. Po řadě trpělivých pokusů objevila doktorka Sagerová, že jeden Clammy měl gen, který byl uložen v jeho těle mimo chromosomy a byl odolný proti streptomycinu. Čácala jej křížit s citlivými mikrobi a zjistila, že všechny nové generace byly odolné proti streptomycinu. A teď začala doktorka Sagerová namáčet "Clammyho" do celé řady antibiotik a objevila četné samostatné geny, z nichž každý kontroloval jinou část buněčné chemie a určoval schopnost mikrobů asimilovat chemikálie a přežít.

A tak doktorka Sagerová objevila fakt, že Clammy má dva mechanismy určující dědičnost: chromosomy a samostatné geny. Nyní tedy, na základě pokusů doktorky Sagerové, jejichž výsledky byly nedávno uveřejněny, bude třeba přepsat učebnice genetiky a poněkud poopravit "geniální nauku" tichého a učeného opata brněnského kláštera, která po 100 let zářila jako jeden z velkých triumfů vědy.

žářských závodech první místo ve sjezdu v utkání newyorských a montrealských Sokolů. Jeho syn MICHAEL je nadějným lyžařským skokanem. Svými výkony se zařadil mezi přední dorostence na americkém východě.

JOSEF SCHEJBAL, bývalý čs. olympionik ve veslování, byl členem posádky jedné z plachetnic v závodech z Chesapeake Bay do Newport, Rhode Island.

J. V. PEROUTKA z Casablancy a JOSEF JOSTEN z Londýna, přihlásili se za členy Svazu. LADISLAV HECHT, bývalý čs. reprezentant v tenise, vyhrál se svým synem tenisovou soutěž, která se konala v N. Y. Tyto turnaje se pořádají každoročně pouze pro dvojice otců se svými syny.

LUBOŠ VOMÁČKA, bývalý vynikající lehký atlet S. K. Slavie Praha je vedoucím managem Seawane Club na Long Island.

VLASTA LORENC, instruktor exklusivního tělovýchovného institutu v N. Y. používá sokolského tělocviku jako část rekreace pro členy.

ČS. GOLFISTÉ v zahraničí dostali zprávu, že komunistický režim uznal golf jako mezinárodní sport a přes odpor "skalních", jsou nyní zakládány golfové odbory.

V NEW YORKU se sešli bývalí reprezentanti Č.S.R. a olympionici, aby se seznámili s další činností čs. sportovců v zahraničí.

JAN PETLIČKA, tajemník Svazu oslavil v měsíci květnu "pedesátku".

J. VARCHULA, golfový mistr Philadelphia, Pa. který je slovenského původu, byl pozván na sjezd do Clevelandu, aby se účastnil soutěže v golfu.

ZMĚNY VE VEDENÍ KSS

Ústřední výbor slovenské komunistické strany odvolal Ludovíta Benadu z prezidia. Jeho nástupcem se stal Julius Lörincz, bývalý předseda Čzemadoku, kulturní organizace maďarské menšiny na Slovensku. Benada byl "uvolněn ze zdravotních důvodů a pro své stáří". Tajemník ústředního výboru KSS Jozef Križ byl rovněž odvolán. Jeho nástupcem se stává Ján Janík, bývalý předseda západoslovenského krajského národního výboru. Križ dostane novou "veřejnou funkci".

Na těchto změnách je nejdůležitější to, že v nich nefiguruje ani Husák ani Novomeský. Žádný z těchto vedoucích slovenských revizionistů se dosud nevrátil do svých významných stranických funkcí.

Odchod Benady a Križe, známých stoupenců Bacila, Širokého a Novotného, lze jen uvítat. Zásadně nelze mít námitky proti jmenování člena maďarské menšiny, které se tak poprvé dostává zastoupení ve vedení, do prezidia KSS. Ovšem je velmi dobře možné, že Lörinczovo povýšení je důsledkem snah Novotného zasívat sváry mezi slovenskou opozicí vůči jeho režimu a maďarskou menšinou. Je na Lörinczovi, aby pochopil, že jeho místo je po boku slovenských revizionistů a proti Novotnému.

K jmenování poměrně mladého zemědělského odborníka Janíka na místo tajemníka ústředního výboru lze jen připomenout, že Janík před nedávnými volbami veřejně doznal, že v některých místech občané odmítli kandidáty, navržené komunistickou stranou.

Vcelku lze očekávat, že tyto změny budou nakonec znamenat další oslabení vlivu Novotného na vedení KSS, přestože vedoucí slovenští revizionisté se zatím nedostali do významnějších funkcí.

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou
QUALITY PLUMBING & HEATING COMPANY
Volejte LE 3-8396

LETADLEM
PRAHA - TORONTO
(pro vystěhovalce)
\$ 259.90

AIR & OCEAN TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,
(roh Yonge St.)
TORONTO
EM 3-8888 (4 linky)
KAREL BUZEK,
Notář.

PROCK INSURANCE AGENCY

124 PANDORA CIRCLE
SCARBORO, ONT.
AXminster 3-7916

AUTO - POŽÁR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění
Výhodnější a levnější podmínky
Auto - financování

VEŠKERÉ OPRAVY
chesterfieldů a čalouněného
nábytku provede Vám
PAVEL ČERNÝ
ROZPOČTY ZDARMA
Volejte po 5 hod. večer
537-5592

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ
247. BAY STREET
Suite 210
Toronto 1
Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

AMERICKÁ OBEC SOKOLSKÁ

PROHLUBUJE SPOLUPRÁCI S POLSKÝM SOKOLEM
(Tisková služba AOS.)

Spolupráce Americké Obce Sokolské s jinonárodními sokolskými organizacemi se slibně rozvíjela. Ve dnech od 1. do 8. července t. r. účastnili se zástupci AOS. starosta br. K. Prechal, místostarosta a jednatelka ses. Bláza Čiháková celého 28. čtyřročního sjezdu Polského Sokola v Americe, který se konal v Chicagu, Ill.

V rámci sjezdu konal se také celonárodní slet Polského Sokola v sobotu 4. července odpoledne v Rockne Stadiu na Central Ave a Roosevelt Road v Cicero, Ill., na kterém vystoupilo 900 vybraných cvičenců všech tříd v prostných, ve cvičeních na náradí a národních tancích četných krojovaných skupin. Slet byl zahájen starostou brem. Waltem G. Laskou uvitáním všech hostů a dobře provedeným nástupem cvičenců, pochodujících v záplavě vlajek a praporů. Působivým aktem byla modlitba, při které všichni cvičenci, klečící na jednom kolenu s hluboce skloněnou hlavou, vytvořili na celé ploše cvičiště jímavý obraz. Zástupci AOS. pozorně sledovali celý průběh zdrařilého sletu. Polský Sokol má 28 tisíc členů.

V neděli 5. července o 2. hod. odpol. byl v hotelu Sherman v Chicagu zahájen četné navštivený 28. čtyřroční sjezd Polského Sokola, na kterém byli zástupci AOS, vřele uvítání. Zdravici za AOS. přednesl starosta br. K. Prechal, který nejdříve anglicky pozval k účasti na jubilejním sletu Amerického Sokolstva v r. 1965. V českém pozdravu řekl: "Zdravíme za Americkou Obec Sokolskou sjezd Polského Sokolstva a těšíme se z jeho úspěchů. Jsme v jiných organizacích,

ale zůstáváme velkým bratrem, čerpajícím svoje ideály ze stejných zdrojů, zanechaných Sokolstvu jeho zakladateli. Spojeným státem jsme dali sokolskou ideu — nejkrásnější dědictví, které si naši lidé přinesli z domova."

Jak br. Prechal, tak i ses. Čiháková zůstali na sjezdu celé odpoledne a měli také příležitost hovořit s představiteli Polského Sokola o podrobnostech sokolských jubilejních oslav, ke kterým je osobně zvali. Účastnili se také večerního banketu v hotelu Sherman, na kterém byl ceremoniářem John A. Troike, předseda Výboru pro mládež státu Illinois. Hlavní řečník kongresník Roman Pučinski ve svém projevu několikrát se zmínil o významu století amerického Sokolstva, o akci pro vydání sokolské známky a sám sjezdu tlumočil pozvání AOS. k účasti na jubilejních oslavách. Před banketem účastnili se také zástupci AOS. recepce, pořádané pro vedoucí úředníky sjezdu, Polského Sokola a významné představitele polských organizací, které rovněž na jubilejní slavnosti pozvali. Využili této příležitosti k jednání o praktické spolupráci obou sokolských organizací. Starostou Polského Sokola byl upřetně zvolen br. Walter G. Laska a náčelníkem br. Gustav Pieprzny.

Účastí delegace Americké Obce Sokolské na sjezdu a sletu Polského Sokola byl spolupráci obou sokolských organizací dán dobrý směr pro zdar sokolského jubilejního roku 1965.

AMERICKÉMU SOKOLSTVU ZDAR!

TOUŽÍTE MÍT

NOVÉ AUTO?
VLASTNÍ CHATU?
SVOU LOŽ?

Možná, že se vám váš sen splní, když se poradíte s vaší

KAMPELIČKOU

Jste-li členem, nikdo vám nedá levnější úvěr a při tom se ještě budete podílet na zisku

Přesvědčte se!

Úřadujeme: 740 Spadina Avenue
Pondělí 7 — 9 večer
Středa 7 — 9 večer
Sobota 10 — 1 poledne

Tel. 925-0557

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

269 Queen St. W. - Toronto 2 B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM TORONTO — PRAHA A ZPĚT
NA 21 DNÍ \$ 479.30

O veškeré informace volejte pi. VESELOU.

NOVÉ KOŽICHY
NA MIRU, PRE-
MODELOVANI
Zboží se zárukou
Odborné opravy

Frank Pech

238 KING ST. E., HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8925

FILM

Který propagoval Terezín
"Při adaptaci domku ve Mšeně u Mělníka se našel světek nacistického filmu, který ukazuje ghetto v Terezíně jako idyllický útulek internovaných židů." Zprávu přinesl čs. rozhlas 13. června a uvedl, že "autoři tak chtěli před příchodem mezinárodní komise Červeného kříže zamaskovat skutečnou situaci v Terezíně. Ve filmu je také záběr z naaranžovaného koncertu, popsaného v Borově románu Terezinské rekviem. — FEC

L. LUNSKÝ, OPTIK

Brohlídky očí -
Zhotovení brýlí
Prvotřídní kvalita
Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924